

УДК 336.71

Карлін Микола,
доктор економічних наук, професор,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
професор кафедри фінансів,
м. Луцьк, ORCID ID 0000-0002-1421-1066
e-mail: karlin.lutsk@gmail.com

Коробчук Тетяна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Луцький національний технічний університет,
м. Луцьк, ORCID ID 0000-0002-0356-4157,
e-mail: tatianakor1970@gmail.com

Теслюк Софія,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, ORCID ID 0000-0003-2364-0257,
e-mail: Tesliuk.Sofia@vnu.edu.ua

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-02-53-60>

СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ТА ЇЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ

Вступ. Актуальність дослідження зумовлена надзвичайною важливістю банківської системи у функціонуванні економіки країни, оскільки фінансова стійкість та надійність функціонування банківських установ формує умови для розвитку усієї економіки в перспективних періодах. Особливого значення набуває проблематика забезпечення фінансової безпеки банківських установ в Україні, яка має одночасний вплив на функціонування банківської системи таких загроз, як воєнна агресія, цифровізація та потреба у адаптації до норм ЄС як кандидата у члени Євроспільноти.

Мета. Метою роботи є ідентифікація актуального стану фінансової безпеки комерційних банків України в контексті активного використання банківських інновацій у діяльності таких фінансових установ.

Методи. Для досягнення поставленої мети у статті авторами використано такі методи дослідження, як аналізу та синтезу, порівняння, табличний метод, метод систематизації, коефіцієнтний аналіз.

Результати. У статті авторами досліджено зміст фінансової безпеки банківських установ та основні її елементи. Проведено розрахунки основних показників фінансової безпеки в контексті прибутковості банківських установ в Україні. Визначено місце інноваційно-інвестиційної складової у забезпеченні фінансової безпеки банківських установ та її оцінено сучасний стан.

Висновки. Обґрунтовано роль банківських інновацій у забезпеченні фінансової безпеки банківських установ. Встановлено, що для забезпечення фінансової безпеки банківських установ з урахуванням її інноваційної складової у сучасних умовах необхідно поєднувати ефективне управління інноваційною діяльністю банківської установи. Це дозволить підвищити прибутковість комерційних банків за рахунок збільшення клієнтської бази, підвищення якості обслуговування клієнтів, а також забезпечить зростання конкурентоспроможності вітчизняних банківських установ.

Ключові слова: фінансова безпека, банківські установи, індикатори фінансової безпеки, банківські інновації, інвестиційна безпека, загрози, цифровізація.

Karlin Mykola,
doctor of economic sciences, professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Professor of the Department of Finance
Lutsk

Tetiana Korobchuk,
Ph.D. in Economics, Associate Professor,
Lutsk National Technical University,
Department of Finance, banking and insurance
Lutsk

Tesliuk Sofiia,
Associate Professor, Ph.D. in Economics,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of Finance,
Lutsk

CURRENT STATE OF FINANCIAL SECURITY OF BANKING INSTITUTIONS AND ITS INNOVATIVE WAREHOUSE

Introduction. The actuality of the study is due to the extreme importance of the banking system in the functioning of the country's economy, since the financial stability and reliability of banking institutions creates conditions for the development of the entire economy in the future. Of particular importance is the issue of ensuring the financial security of banking institutions in Ukraine, which is simultaneously affected by such threats as military aggression, digitalization, and the need to adapt to EU norms as a candidate for membership in the European Community.

The purpose of the article. The purpose of the study is to identify the current state of financial security of commercial banks in Ukraine in the context of active use of banking innovations in the activities of such financial institutions.

Methods. In order to achieve this goal, the authors used such research methods as analysis and synthesis, comparison, tabular method, systematization method, and coefficient analysis.

Results. In the article the authors study the content of financial security of banking institutions and its main elements. The main indicators of financial security in the context of profitability of banking institutions in Ukraine are calculated. The place of the innovation and investment component in ensuring the financial security of banking institutions is determined and its current status is assessed.

Conclusions. The role of banking innovations in ensuring the financial security of banking institutions is substantiated. It is determined that in order to ensure the financial security of banking institutions, taking into account its innovative component, in modern conditions it is necessary to combine effective management of the innovative activities of a banking institution. This will increase the profitability of commercial banks by increasing the customer base, improving the quality of customer service, and will ensure the growth of competitiveness of domestic banking institutions.

Key words: financial security, banking institutions, indicators of financial security, banking innovations, investment security, threats, digitalization.

Постановка проблеми. Фінансова безпека банківських установ визначається їх здатністю виконувати свої функції, забезпечувати надійність та стабільність фінансової системи загалом. Однією з ключових складових фінансової безпеки банківських установ є захист від ризиків. Банки стикаються з різноманітними фінансовими ризиками, такими як кредитний ризик, ринковий ризик, ліквідний ризик та оперативний ризик та інші. Разом із тим, в умовах швидкого розвитку технологій, традиційні методи забезпечення фінансової безпеки банків стають недостатніми. Інноваційні технології, такі як блокчейн, штучний інтелект, великі дані та машинне навчання, відкривають нові можливості для покращення їх безпеки. Проте впровадження цих інноваційних технологій вимагає значних інвестицій та адаптації існуючих систем і процесів, що може стати викликом для багатьох банківських установ, адже з'являються нові виклики і ризики, пов'язані з кібербезпекою, захистом персональних даних та іншими аспектами безпеки банківських установ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика забезпечення фінансової безпеки комерційних банків стала предметом дослідження багатьох вітчизняних науковців та практиків. Особливої актуальності дане питання набуло із початком воєнної агресії Росії проти України, коли

саме фінансова система потребувала забезпечення фінансової стабільності для формування передумов розвитку усієї економіки. Серед науковців, що здійснили вагомий внесок у дослідження особливостей забезпечення фінансової безпеки комерційних банків, ідентифікували загрози фінансовій безпеці, систематизували методи її оцінювання тощо необхідно зазначити таких, як: О. Барановського, Н. Давиденко, А. Єпіфанова, М. Карліна, Н. Крихівську, І. Кулиняка, А. Лісняка, Є. Мордань, О. Шульга та ін. Водночас, відзначимо, що наукові результати щодо розвитку інноваційної та інвестиційної складової фінансової безпеки банківських установ, особливості їх забезпечення та виявлення впливу інвестиційно-інноваційної діяльності на ефективність функціонування комерційних банків та їх фінансову безпеку представлені у працях таких науковців, як: М. Діба, О. Дзюблюка, Н. Добош, Л. Дуднець, Г. Карчев, Л. Кльоба, С. Смерічевський, В. Міщенко, Н. Чиж, С. Шелудько та інших.

Водночас, малодослідженими залишаються питання оцінювання стану фінансової безпеки комерційних банків, потребує проведення оцінювання сучасного стану фінансової безпеки банківських установ з урахуванням впливу на неї інвестицій в інновації, що є рушійною силою розвитку таких структур та забезпечують їм як зростання вартості, так і підвищує рівень їх конкурентоспроможності.

Метою статті є дослідження сучасного стану фінансової безпеки банківських установ, а також місце їх інноваційної діяльності у розвитку вітчизняних комерційних банків.

Виклад основних результатів дослідження. Банківська система є однією з найбільш важливих складових усієї фінансової системи України, саме її стабільність та безпечність створюють умови для ефективного функціонування усієї економіки країни. Л. О. Гаряга та Р. Р. Куліш у своїх дослідженнях зазначають, що фінансова безпека банківської системи є таким її станом, за якого усі складові цієї системи забезпечені стабільним фінансовим середовищем, фінансовими ресурсами, а також здатні попереджувати загрози функціонування цілої системи [3, с. 166].

У свою чергу, фінансова безпека усієї банківської системи залежатиме від фінансової стійкості, а отже, й від фінансової безпеки окремих комерційних банків. Н. С. Ситник та І. М. Васків зазначають, що фінансова безпека окремого банку досягається тоді, коли забезпечується зростання економічної ефективності функціонування самої банківської установи, а також спостерігається збільшення абсолютного обсягу та ефективності використання фінансових ресурсів банку [4, с. 130]. О. Барановський трактує фінансову безпеку банківської установи як стан захищеності фінансових інтересів комерційного банку, його фінансової стійкості, а також середовища, в якому він функціонує [5].

З огляду на вище зазначене, з метою оцінювання ефективності функціонування банківської системи важливим є проведення аналізу її доходів і витрат (табл. 1)

Таблиця 1

Аналіз доходів і витрат комерційних банків України протягом 2020 – 2022 років

Показники, млн. грн.	Період					
	2020	2021	2022	2023	Темп приросту, 2022/2021	Темп приросту, 2023/2022
ДОХОДИ	250,17	273,86	357,55	443,36	30,56	24,0
процентні доходи	147,74	168,75	217,05	304,44	28,62	40,26
комісійні доходи	70,64	93,16	85,62	97,06	-8,09	13,36
результат від переоцінки та від операцій купівлі-продажу	21,51	0,78	43,48	30,26	5474,36	-30,40
інші операційні доходи	6,81	7,49	8,13	9,96	8,55	22,51
інші доходи	2,71	3,18	2,41	2,59	-24,21	7,46
повернення списаних активів	0,76	1,37	0,85	2,06	-37,51	142,0
ВИТРАТИ	210,45	196,49	335,63	363,13	70,81	8,20
процентні витрати	62,90	51,10	65,36	103,05	27,91	57,67
комісійні витрати	24,13	35,19	35,45	47,08	0,74	32,81

інші операційні витрати	16,41	18,24	17,88	18,5	-1,97	3,47
загальні адміністративні витрати	69,44	78,29	82,43	92,3	5,29	11,97
інші витрати	2,73	3,86	5,95	8,59	54,15	44,37
відрахування в резерви	31,04	34,5	121,20	16,94	251,30	-86,02
податок на прибуток	3,81	6,36	7,36	76,64	15,72	941,30
ЧИСТИЙ ПРИБУТОК (ЗБИТОК)	39,73	77,38	21,92	83,23	-71,67	279,69

Проведений аналіз показав, що протягом 2020-2023 рр. чистий прибуток банків є нестабільним (з 39,73 млрд грн в 2020 р. збільшився до 77,38 млрд грн в 2021 р, а в 2022 р. знизився до 21,92 млрд грн). Проте чистий прибуток активних українських банків 2023 році становив 83,23 млрд грн, що є рекордним показником за досліджуваний період, не дивлячись на усі виклики й загрози, які торкаються банківської системи України у воєнний час. Чистий прибуток банківських установ зріс на 279,69 % у 2023 році, порівняно з 2022 роком, в той час як у 2022 році порівняно з 2021 роком такий показник мав зниження на 71,67 %. Такі результати роботи банківських установ свідчать про зростання їх ефективності функціонування, а отже, й до зростання фінансової безпеки банку зокрема, й банківської системи України загалом.

Перша десятка банків за обсягом прибутку залишається незмінною від початку 2023 р.: до неї входять всі державні банки, чотири з іноземним капіталом та один – приватний. На даний момент ці десять фінансових установ є основним джерелом, що приносить 87,5% від сукупного прибутку всіх банків у країні. Незмінним лідером топ-10 залишається «Приватбанк»: 43,4 млрд грн прибутку за три квартали 2023 року. Серед банків з іноземним капіталом лідером є «Райффайзен банк» – за 9 місяців 2023 р. він згенерував 6,14 млрд грн, а серед приватних – ПУМБ, який має 5,68 млрд грн прибутку за три квартали 2023 р.

Розглядаючи структуру доходів і витрат комерційних банків України, відзначимо, що доходи банківської системи з 2020 р. по 2022 р. збільшилися на 47,08%. За аналізований період найбільшу частку усіх доходів становили процентні доходи. Так, в 2020 р. процентні доходи займали 59,06% усіх доходів; у 2021 р. – 61,62%, у 2022 р. – 60,70%, у 2023 р. (з січня по серпень) – 67,55%. За період з 2020 р. до 2023 р. частка процентних доходів збільшилася на 8,49%. Зростання процентних доходів банків в 2023 р. відбулося на рівні, вищому 50% (у річному обчисленні). У структурі процентних доходів і надалі стрімко зростали доходи від вкладень у депозитні сертифікати НБУ та ОВДП. Їхня сукупна частка в процентних доходах становила 54%. Таких результатів вони змогли досягти завдяки переведенню грошей клієнтів (депозитів та залишків на поточних рахунках) у депозитні сертифікати НБУ. Це аналог депозитів для банків. НБУ надрукував і видав владі 400 млрд грн за 2022 р, наростивши свій портфель ОВДП у 2,3 рази, влада поступово влила ці гроші в економіку – шляхом виплат соціальної допомоги та виплат військовослужбовцям. Як результат, значні обсяги грошових ресурсів осідає нерухомо в банківських установах. Динаміка чистого комісійного доходу в квітні-травні 2023 р. була негативною, однак вже в червні комісійний дохід відновився до показника березня 2023 р., що забезпечило зростання показника чистого комісійного доходу. Найбільший вплив на динаміку показника чистого комісійного доходу мали обсяги операцій з платіжними картками, оскільки прибуток від операцій купівлі-продажу валюти в досліджуваному періоді скорочувався.

Оцінюючи рівень фінансової безпеки банківської установи, відзначимо, що у науково-практичній літературі існує багато методичних підходів до проведення такої оцінки. Так, А. О. Бородай пропонує визначати стан фінансової безпеки комерційного банку на основі двох груп показників: 1) показники фінансової стабільності банку - коефіцієнт левериджу банку, коефіцієнт відношення боргу до EBITDA; 2) показники ліквідності – показник поточної ліквідності, показник абсолютної ліквідності [6, с. 497]. Побережний С. М., Пластун О. Л. та Болгар Т. М. вважають, що з метою визначення стану фінансової безпеки комерційних банків варто здійснювати розрахунок таких показників, як:

- показники, які характеризують ефективність діяльності банку;
- показники, які характеризують рівень його захищеності та здатність протистояти кризовим явищам [7, с. 91].

Так, Шелеметєва Т. В. та Трохимець О. І. зазначають, що оцінка рівня фінансової безпеки банку на основі показників ефективності його функціонування передбачає розрахунок таких індикаторів: ефективність операцій з процентними коштами, рентабельність активів, чиста процентна маржа, ефективність роботи банку, ефективність комісійної діяльності, прибуток на одного працівника [8, с. 176].

Звертаючись до змісту основних трактувань науковців щодо фінансової безпеки комерційних банків, бачимо, що підґрунтям для визначення їх безпечного стану є здатність генерувати достатній обсяг фінансових ресурсів, а також забезпечити фінансову стійкість банківських установ. Вагомий вплив на ефективність банківської діяльності має також фінансова стабільність, в тому числі: 1) капіталізація, оскільки достатній рівень капіталу забезпечує банку захист від втрат та сприяє його здатності надавати кредити; 2) ліквідність, оскільки нестача ліквідності може призвести до проблем для банку, тому підтримка адекватного рівня ліквідних активів надзвичайно важлива; 3) управління активами та пасивами, оскільки управління активами та зобов'язаннями дозволяє банку більш ефективно керувати ризиками та виконувати свої зобов'язання [10, с. 21].

З огляду на вище зазначене, вважаємо за необхідне розрахувати основні показники ефективності діяльності банківських установ України як одного з елементів визначення стану та динаміки їх фінансової безпеки (табл. 2). Такий аналіз, насамперед, дозволить ідентифікувати загрози фінансовій безпеці комерційних банків щодо формування достатнього обсягу фінансових ресурсів.

Таблиця 2

Основні показники ефективності діяльності комерційних банків України у 2020 – 2023 роках

Показник	Нормативне значення	2020	2021	2022	2023 (на 01.10)	Темп приросту 2022/2021, %
Рентабельність активів (ROA, %)	1,0	2,44	4,09	1,04	5,86	-74,57
Рентабельність капіталу (ROE, %)	15,0	19,22	35,08	9,68	56,85	-72,41
Чистий спред (ЧС, %)	1,25	10,00	13,00	17,00	16,00	30,77
Чиста процентна маржа (ЧПМ, %)	4,50	4,65	5,73	6,45	4,88	12,57

Отже, розрахунки таблиці 2 свідчать, що показники ефективності функціонування комерційних банків України, протягом аналізованого періоду відповідали нормативним значенням. Рентабельність активів (ROA) та рентабельність капіталу (ROE) мають нормативне значення не менше, ніж 1% та не менше, ніж 15% відповідно. Протягом 2020-2021 рр. дані показники зростали, але в 2022 р. почалося їх зменшення (1,04% та 9,68% для ROA та ROE відповідно). Причиною цього стало скорочення чистого прибутку та збільшення активів. Чистий спред характеризує відповідність процентної політики банку за кредитними і депозитними операціями. Нормативне значення цього показника має бути не менше 1,25%. Протягом аналізованого періоду значення показника є вищим за норматив (мінімум у 2020 р. становив показник 10,00%, а максимум – у 2022 році показником 17,00%), що означає те, що банки забезпечують собі прибутковість за рахунок власної процентної політики. Чиста процентна маржа (ЧПМ) означає здатність банку генерувати чистий процентний дохід за рахунок загальних активів. Нормативне значення цього показника має бути не меншим за 4,5%. Протягом 2020-2022 рр. показник зростає, а в 2023 р. бачимо незначне зменшення.

Враховуючи вище зазначене, можна констатувати той факт, що рівень фінансової безпеки банківських установ мав тенденцію до зростання у 2023 році порівняно з 2022 роком, а самі банківські установи здатні генерувати достатній їх обсяг фінансових ресурсів для забезпечення фінансової стійкості комерційного банку.

Разом з тим, важливо зазначити й роль інноваційної складової у забезпеченні фінансової безпеки. Починаючи з 2020 року, коли суспільство стикнулося з проблемою коронавірусної інфекції, банківські установи постали перед проблемою забезпечення якості банківських послуг через впровадження таких банківських інновацій, як інтернет-банкінг, мобільний банкінг, використання штучного інтелекту та хмарних технологій тощо. А це означає, що комерційні банки активно розвивають свої інноваційні продукти та впроваджують на їх фінансовий ринок.

Для вітчизняної банківської системи стало характерним наявність постійних зовнішніх загроз її фінансовій безпеці, зокрема у 2022 році такою загрозою стало військове вторгнення Росії в Україну. На наш погляд, основними зовнішніми загрозами фінансовій безпеці банківських установ є глобальна цифровізація фінансового простору. Це означає, що класичні методи оцінювання фінансової безпеки банківських установ необхідно доповнити ще й такими індикаторами, які відображатимуть ризики й загрози, пов'язані безпосередньо із цими чинниками.

Зокрема, цифровізація банківської сфери безпосередньо пов'язана із забезпеченням інноваційної та інвестиційної безпеки, інформаційної безпеки та кібербезпеки. У контексті забезпечення фінансової безпеки комерційних банків з урахуванням впливу на неї інноваційно-інвестиційної діяльності банківської установи, варто погодитися із Л. О. Гаряга та Р. Р. Куліш, які пропонують враховувати такі показники: наявність підрозділу з управління мережевими ризиками окремого банку, наявність у банку мережі банкоматів і POS-терміналів, наявність банківських експертних систем, що використовують принципи штучного інтелекту, застосування баз даних на основі моделі «клієнт-сервер» у банку, наявність системи захисту інформації у банківській установі, кількість осіб, які отримують банківські послуги онлайн, наявність інтернет-банкінгу та мобільного банкінгу тощо [11, с. 167]. Усі ці показники, безперечно, визначають інноваційний напрям діяльності банківських установ та мають суттєвий вплив на фінансову безпеку, оскільки використання банківських інновацій дозволяє комерційному банку залучити нових клієнтів, збільшити обсяг прибутку банківської установи, підвищити рівень своєї конкурентоспроможності.

Висновки. За результатами аналізу сучасного стану фінансової безпеки банківських установ та її інноваційної складової можна зробити висновки, що розвиток інноваційних технологій дозволяє банкам впроваджувати нові продукти та послуги, полегшувати процеси та покращувати взаємодію з клієнтами. Проте разом з цим інновації створюють нові ризики, які також потребують уваги та заходів для їх запобігання. У цьому контексті ефективним інструментом підвищення фінансової безпеки комерційних банків може стати управління ризиками та загрозами, що дозволить мінімізувати їх негативний вплив.

В умовах швидкого розвитку технологій, традиційні методи забезпечення фінансової безпеки стають недостатніми. Інноваційні технології, такі як блокчейн, штучний інтелект, великі дані та машинне навчання, відкривають нові можливості для покращення безпеки. Проте впровадження цих технологій вимагає значних інвестицій та адаптації існуючих систем і процесів, що може стати викликом для багатьох банківських установ. Поява нових технологій та глобалізація фінансових ринків створюють нові виклики, зокрема у сфері кібербезпеки та захисту даних. Отже, для забезпечення фінансової безпеки банківських установ та її інноваційної складової у сучасних умовах необхідно поєднувати ефективне управління ризиками інноваційної діяльності. Разом із тим, фінансова безпека банківських установ у сучасних умовах вимагає інтеграції інноваційних технологій, посилення регуляторного контролю та безперервного навчання персоналу для ефективного управління ризиками та захисту фінансових інтересів усіх її учасників.

Джерела і література

1. Крихівська Н. О., Данилюк-Черних І. М., Тришак, Л. С., Орищин Т. М., Ромашко О. М. Оцінювання ефективності діяльності банківських установ за методикою PRREL. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 6(41). 2021. С. 56-65. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3494/3403> (дата звернення: 07.02.2024).
2. Леонов С. В., Васильєва Т. А., Буряк А. В. Ефективність банківського бізнесу в Україні: стохастичний фронтірний аналіз. *Вісник Національного банку України*. 2013. № 6. С. 19-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2013_6_10 (дата звернення: 20.02.2024).
3. Ситник Н. С., Васьків І.М. Фінансова безпека банків як один зі складників фінансової безпеки держави. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. Том 29 (68). № 6. С. 129 – 132. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/29-1.pdf>
4. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 20.03.2024).
5. Барановський О.І. Банківська безпека: проблема виміру. *Економіка і прогнозування*. 2006. С. 7–26.

6. Бородай А. О. Методичний підхід до оцінки рівня фінансової безпеки банківської установи. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 13. С. 494 – 499. URL: <http://global-national.in.ua/archive/13-2016/100.pdf> (дата звернення: 07.02.2024).
7. Побережний С.М., Пластун О.Л., Болгар Т.М. Фінансова безпека банківської діяльності : навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Безпека банків». Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 112 с.
8. Шелеметьєва Т.В., Трохимець О.І., Перекрест М.І. Оцінка рівня фінансової безпеки комерційного банку з використанням кількісного методу. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2020 р., № 6 (117). С. 174 – 181. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/6_2020/28.pdf (дата звернення: 08.02.2024).
9. Стащук О., Борисюк О., Шматковська Т. Роль банківських інновацій на фінансовому ринку в умовах глобального фінансового простору. (2020). *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 4(24), 71-79. <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-04-71-79>.
10. Вербило К. О. Сучасний стан банківської системи України. Фінансово – економічний розвиток менеджменту, обліку та аудиту на сучасному етапі: збірник тез наукових робіт учасників всеукр. науково-практичної конференції (м. Одеса 13 лютого 2021 р.). «Центр економічних досліджень та розвитку», 2021. 5-8 с.
11. Гаряга Л. О., Куліш Р. Р. Фінансова безпека банківської діяльності в умовах цифровізації. *Проблеми економіки*. 2019. № 4 (42). С. 163 – 171. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2019-4_0-pages-163_171.pdf
12. Дзямулич М. І. Регулятивна діяльність НБУ в умовах фінансової дестабілізації. Економічні науки. Серія «Облік та фінанси». 2008. №5(20). Ч.1. С. 155-160.
13. Дзямулич М. І., Чижик О. М. Забезпечення ліквідності комерційних банків в умовах фінансової кризи. *Економічний простір*. 2009. №23/2. С. 66-72.
14. Дзямулич М. І., Чиж Н. М., Урбан О. А. Особливості запровадження коефіцієнту покриття ліквідності (LCR) в діяльність комерційних банків. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». №14(53). С. 63-68.

References:

1. Krykhivska N. O., Danyliuk-Chernykh I. M., Tryshak, L. S., Oryshchyn T. M., Romashko O. M. (2021) Otsiniuvannya efektyvnosti diialnosti bankivskykh ustanov za metodykoiu PRREL [Evaluation of the effectiveness of banking institutions according to the PRREL method]. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. no. 6 (41), pp. 56-65. Retrieved from: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3494/3403>. [In Ukrainian].
2. Lieonov S. V., Vasylieva T. A., Buriak A. V. (2013) Efektyvnist bankivskoho biznesu v Ukraini: stokhastychnyi frontirnyi analiz [Efficiency of banking business in Ukraine: stochastic frontier analysis]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*. no. 6, pp. 19-25. [In Ukrainian].
3. Sytnyk N. S., Vaskiv I. M. (2018) Finansova bezpeka bankiv yak odyin zi skladnykh finansovoi bezpeky derzhavy. [Financial security of banks as one of the components of the financial security of the state]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Ekonomika i upravlinnia*. no. 16, tom 29 (68), pp. 129-132. Retrieved from: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/29-1.pdf>. [In Ukrainian].
4. Ofitsiyni sait Natsionalnoho banku Ukrainy. Retrieved from: <https://bank.gov.ua>. [In Ukrainian].
5. Baranovskyi O.I. Bankivska bezpeka: problema vymiru [Bank safety: the problem of measurement]. *Ekonomika i prohnouzuvannia*. 2006. pp. 7–26. [In Ukrainian].
6. Borodai A. O. (2016) Metodychnyi pidkhid do otsinky rivnia finansovoi bezpeky bankivskoi ustanovy [A methodical approach to assessing the level of financial security of a banking institution]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomik*. Vypusk 13, no. 6 (41), pp. 494-499. [In Ukrainian]
7. Poberezhnyi S.M., Plastun O. L., Bolhar T. M. (2010) Finansova bezpeka bankivskoi diialnosti : navchalnyi posibnyk dlia samostiinoho vyvchennia dystsypliny «Bezpeka bankiv». Sumy : DVNZ «UABS NBU», 112 P. [In Ukrainian].
8. Shelemetieva T. V., Trokhymets O. I., Percrest M. I. (2020) Otsinka rivnia finansovoi bezpeky komertsiiinoho banku z vykorystanniam kilkisnogo metodu. [Assessment of the level of financial security of a commercial bank using the quantitative method]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpriemnytstvo*. no. 6 (117), pp. 174-181. Retrieved from: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/6_2020/28.pdf. [in Ukrainian].
9. Stashchuk O., Borysiuk O., Shmatkovska T. (2020) Rol bankivskykh innovatsii na finansovomu rynku v umovakh hlobalnoho finansovoho prostoru. [The role of banking innovations in the financial market in the conditions

of the global financial space]. *Ekonomichnyi chasopys Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, no. 4 (24), pp. 71-79. <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-04-71-79>. [In Ukrainian].

10. Verbylo K. O. (2021) Suchasnyi stan bankivskoi systemy Ukrainy [The current state of the banking system of Ukraine]. *Finansovo – ekonomichni rozvytok menedzhmentu, obliku ta audytu na suchasnomu etapi: zbirnyk tez naukovykh robot uchashnykh vseukr. naukovo-praktychnoi konferentsii* (m. Odesa 13 liutoho 2021 r.). «Tsentr ekonomichnykh doslidzhen ta rozvytku», pp. 5-8. [In Ukrainian].

11. Hariaha L. O., Kulish R. R. (2019) Finansova bezpeka bankivskoi diialnosti v umovakh tsyfrovizatsii [Financial security of banking activity in conditions of digitalization.]. *Problemy ekonomiky*. no. 14(42), pp. 163 – 171. Retrieved from: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2019-4_0-pages-163_171.pdf. [In Ukrainian].

12. Dziamulych, M. I. (2008) Rehuliatyvna diialnist NBU v umovakh finansovoi destabilizatsii [Regulatory activity of the NBU in conditions of financial destabilization]. *Ekonomichni nauky. Seriya «Oblik ta finansy»*, no. 5(20), part 1, pp. 155-160. [In Ukrainian].

13. Dziamulych, M. I., Chyzhyk, O. M. (2009) Zabezpechennia likvidnosti komertsiiynykh bankiv v umovakh finansovoi kryzy [Ensuring the liquidity of commercial banks in the conditions of the financial crisis]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 23/2, pp. 66-72. [In Ukrainian].

14. Dziamulych, M. I., Chyzh, N. M., Urban, O. A. (2017). Osoblyvosti zaprovadzhennia koefitsiientu pokryttia likvidnosti (LCR) v diialnist komertsiiynykh bankiv [Peculiarities of introducing the liquidity coverage ratio (LCR) in the activities of commercial banks]. *Ekonomichni nauky. Seriya «Oblik i finansy»*, no. 14(53), pp. 63-68. [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.04.2024 р.